

Staboles megye Közig. bizottságának 1882 évi April hó 13-án
tartott ülésében.

Tanfolygjelölő jelentés Marxius köről.

Tekintetes Közig. bizottság!

A f. évi Marxius köben teljesített iskolavizsgálataimról s az alkalommal vértint a helyszínen, vértint a hivatalamból tett intézkedéseimről, a következőekben van keresnem jelentésemet megtenni. —

^{1. öv} Uffehérsán egy tapasztaltam, hogy a 892- tan köteles gyermek körül a rom. Kath: iskolába feljár: 55- mindennapi és 18 ismétlő; — a gör: Kath: iskolába feljár: 56 mindennapi s 18 ismétlő; — a hely. hitv. iskolába feljár: 95- mindennapi s 7 ismétlő; — az irr. magán iskolába feljár 7 mindennapi, — Ötmeres = 250 tanuló. — Ezek kerint ha figyelembe vértetik is azon körülmény, hogy a fenti tan kötelesek körül 195 a purstáton, tanjátan lakik kiint, 75 pedig ismeretlen, — a 622 tan köteles még is a körségben bent lakik s abból csak 256 gyermek iskoláztatik rendszeren, 366 pedig rendszerenül vagy épen sehogysem; mely körülmény ez alkalommal is arra kértet, hogy az illető körségi előjáróságot, a helyben sikkelő járási polgárvivő urján oda usarítsassam, hogy a tan köteleseknek az iskolákba való felrendelését és rendszer iskoláztatását szigoruan exkörtölje. —

Keresett körségben a rom. Kath: iskola épülete igen jó, tanteremságas, egérreget s világos; felkerelésre tövényszerű; — a tantárgyak tanításánál tapasztalt eredmény, az elaggott tanító erejéhez képest, meglehetőnek mondható; — itt egy segédtanító alkalmazását szükregernek látván, ez iránt az illető egyházi főhatóságot megkeressem. — Megjegyzem, mirerint ezen iskolában a házi ipar, különösen pedig a szalma kalap fonás nép sikerrel gyakoroltatik. Ez alkalommal van keresnem bemutatni néhány fonást aróbból, melyeket a növendékek jelentésem alatt kértettek. —

A gör: kath: iskola épülete az előbbinél ugyan jóval alább áll, sőt javítás igényel, mind aronáltsal a tanterem ságos s világos; de tanterekkel való felkerelésre igen hiányos, miért is arótnak aronnali megrendelésére a szükreget intézkedést amann helyből megfetterem. — A tantárgyak tanításánál meglehetős eredmény tapasztaltatott. —

A hely. hitv. felekeresi fia iskola épülete, valamint a leányiskola épülete is javítás igényel, a mennyiben az a tan kötelesek létrámához képest nem

399 RB
882

elég tágas; — az iskolának tanterekkel való felzerelése hiányos; a tan-
társak tanításánál jó eredmény tapasztalható; megjegyzem azonban,
minxerint nem tartom alkalmasnak, sőt a tanításra igen hátrányosnak látom
azt, hogy az oly népes hitközség, mint az Újfehértói ref. felekezet, az egyhá-
zi teendőket is bízterhelte egyént, egyszerre mind tanítóul is alkalmasra,
ugyan azért ez alkalomból is kérem illető ref. hitközséget oda utasítani, hogy
a most meglevő osztályok s tanterek mellé még egy osztály felállítását s egy
tanterő alkalmasítását eszközölje. —

2° Huzgyajban a 142 tanköteles körül a gör. Kath: iskolába feljár: 67 min-
dennap — s ismétlő egysem. — Az iskola épülete meglehetősen; a tanterem
felzerelése s buszozata hiányos, melyeknek kijavítására iránt intére-
désék tettek; — a tantársak tanításánál kevés eredmény tapasz-
talható. —

3° Feszteréden a 125. tanköteles körül a rom: Kath: iskolába feljár: 50 — minden-
nap — s 25 ismétlő; — a ref. iskolába egy sem jár; — az ág. ev. iskolába
feljár 5 tanuló, — összesen: 80. gyermek; — az iskolába nem járó
45 tanköteles körül 12 irv. gyermek, minden háborítás vagy megfiktás nél-
kül, egy sonda Kamrába csufolva, minden képerítés nélküli egyén által
tanítottak, mely körvénypelen állapotot aronnal berüszesvén, az irv. tan-
köteleket a nyitvános iskolába rendeltem fel, a zugtanítással foglalkozó
egyént pedig a m. évi Ft. Kámi Közig. birósági végzésben kimondott pénz-
bírással rendeltem megfenyíteni. — Intézkedtem a rom: Kath: iskola
betörésének kiigazítása, valamint a kerítésnek elkerítésére iránt. —
Az rom: Kath. iskola tanterme elég tágas, világos; felzerelése elégsé-
ges; a tanítás eredménye jónak található. —

A ref. iskola épülete elégséges, de benne a tanítás, a hívek erehly-
háma miatt nem igen gyakorolhatik, felzerelése erehly. —

Az ág. ev. iskola jó tágas világos, de betrő kisintitását el kellett ren-
delnem, mivel eddig a tanítványok a tanító lakásában osztattak; — az
iskola felzerelése erehly. — Megjegyzem, minxerint az iskolába nem járó
33. tanköteles egy rére kiint a sanyákon lakik. —

4° Balkányban a 283. tanköteles körül a rom: Kath: iskolába feljár: II.
mindennapi, s ismétlő egysem; — a Kés ref. iskolába: 46 minden-
nap — s 5 ismétlő; — az irv. iskolába: 49 mindennapi — Össze-
sen: III tanuló; — az iskolába nem járó 172 tanköteles nagy rére
az aba puzsa réreken kiint lakván, a községben levő iskolákba be-
nem járhatnak; — miert is neverett puztán egy puztai iskola fel-
állítására iránt lépérek tettem; az eredményről annak idejében jelentés fogok tenni. —

a rom. kath. iskola épülete igen jó, tanterme tágas, világos, felvételére rendszeres; a tanítás eredménye jó. —

a helv. hitv. iskolák, különösen pedig fű iskola épülete javítás, bővítés igényel; a tantermeknek tanterekkel való felvételére, kiegészítések bizonyul; e tekintetben illető iskolai elnök figyelmesséve is lévén, a hiányzó tanterek megrendelésére iránt kiegészítés intézkedések megkezdésére igértse. — a ref. iskolákban a tantervek tanításánál a tanítók részéről kelő törzsolom tapasztaltatott. —

az 11. iskola két, elég jó, tágas, világos tanteremből áll, rendszeresen felvételre; — a tanítás eredménye jónak találhatott. —

Nevezett körzékben az iskolamulatók és egyéb iskolai ügyek tárgyaltatásánál mivel illető községi bíró betegesen felelt, nem értékelhetem, (a község jegyzője pedig még állását rendszeresen el nem foglalván, a komárom körzékéből csak időközönként keltett átjárni, s az ottani helyi körülményekkel s iskolai ügyekkel még nem ismeretes. —

5. Lakotlyban a 112 tanköteles körül a gör. kath. iskolába feljár: 18 mindennapi, ismétlődő egysem; — a ref. iskolába feljár: 55 mindennapi, ismétlődő egysem. — Összesen: 73. tanuló. — Az iskolába nem járó 39 tanköteles iránt a községi elöljáróságot kérdőre nem vonhattam, mivel azok a községtől távol, más községben (Nyirbátorban) voltak. —

a gör. kath. iskola épülete javítás igényel; — a tantermeknek tanterekkel való felvételére hiányos, a tantervek tanításánál csekély eredmény tapasztaltatott. —

a helv. hitv. iskola épülete karbantöltés javítás igényel; a tanterem felvételére hiányos, a tantervek tanításánál kevés eredmény tapasztaltatott, mely körülmény abban találja megoldását, hogy a tanító már jó idő óta nehéz beteg lévén, a tanítást, tövényes képzéssel nem bíró fia gyakorolja. —

11. rugiskola ezen körzékben is lappang. —

6. Felén a 89 tanköteles körül a gör. kath. iskolába feljár: 16 mindennapi, 30 ismétlődő; — a ref. iskolába feljár: 33 mindennapi, 2 ismétlődő = Összesen: 81. tanuló. — az 8 iskolába nem járó 15 nem jár. és 8 11. rugiskola Nyirbátorba nyomorgattatott, melynek bejárására iránt aronnal intézkedés. —

a gör. kath. iskola most bérházban tartatik, mivel illető felteket a megkezdett újiskolák felépítését még be nem fejezhette. — A bérházban tartott iskolai tanítás eredménye meglehetősenek találhatott. — Az iskola felvételére hiányos. —

a helyi hitv. iskola épülete jó, tanterme tágas, világos, de egészen felrexeletlen, miert is a nükregek tanterek megpreereire illeto iskola fen tarto hitorreg koselelelele. — A tanitasban kielegito eredmeny taparalsalalalol. —

7er Szalmadon a 39 tankoteles korul a rom: kath: iskolaba feljar: 16 mindennapi, az ismestlorok korulbeul mincegy 15-en a honvise Felse korregeben jarnak iskolaba. — Az iskola epulese Szalmadon rom allapotban talalsalalol, melynek helyreigavitasa irant interkedes tetesett, az interkedes eredmenyet illeso korreg biraja f. evi April ho 5^{en}: 57. k. alatt jelentette be. — A tanroba felrexeleire meglehesos, de a tanitas eredmeye crekely. —

8^{or} Mihalydiban a 175. tankoteles korul a helyi hitv. iskolaba feljar: 69 mindennapi tanulo, ismestlo egyrem jar; — e nagymervu iskolaratlanrag a vols korregi biro hanyagsagának tulajdonitallik, ki a jpbiro alatt feletonegre soha sem vonalalol; — a hanyagsag megriunteseret az ujonan vilansott eloljarosag unnepeyereu igerte. —

A helyi hitv. iskola epulese javitalal, bovitest igenyel, — a tanterem felrexeleire hiandyos; a tankarozak tanitasanal keves eredmeny taparalsalalalol. — Eren korregeben is lesernek irr. zugiskolat, melynek berarasalalal a korregi eloljarosagnal meghagytam. —

9er Nyir-Adonyban a 282 tankoteles korul a rom: kath: iskolaba feljar 53 mindennapi es 9 ismestlo; — a gor: kath: iskolaba, az iskolai naplotonyo preint feljar: 53. mindennapi, ismestlo egysem — Oskereu: 115 tanulo; — az iskolaba nem jaro: 167 tankoteles nagyere, az aba es lamasi purtalalon kine latvan, a korregeben levu iskolakba be nem jarhasnak. —

A rom: kath: iskola epulese jo, tanterme tágas, világos, tanterekkel valo felrexeleire kielegito; a tanitas eredmeye elegreget. —

A gor: kath: iskola epulese elegreget, tanterme meglehesos, felrexeleire surheto; a tanitas eredmenyet meg nem irszalalalolam, mivel a tanito mas korregebe kandekolt askoliorokere miatt tobb napra eltavorvan, az illeto iskolarek belegyereirevel skunido adalalol. — E korregeben sinsein talalsam irr. zugiskolat, mely davora a Korig. birorsag alatt meghorost vegereinek, minden habovitalal vagy megriollitalal nélkül szabadon, nyilvanosan katalalol fenn. — A zugiskolat a zugiskola fen tarto tulajdonos (egymermind korermaros:) megbuntesereinek elsen delereivel aronnal beruntessem, s az irr. tankoteleseket a nyilvanos iskolakba jararra kengreiresem. —

tínkeleettel megjegyzem, miremint Tamási puszán egy puszai népiskola felállítására iránt az intézkedéseket megteszem; az eredményről annak idejében jelentést fogok tenni. —

10^{sz} Bötönyben a 366 tanköteles közül a gör. kath. iskolákba feljár: 122 mindennapi és 34 ismétlő; — az iskolába nem járó: 210 tanköteles közül 48 irr. tanköteles az irr. kugiskolákba járt, melyeknek beáratására iránt aronnal intézkedtem, egyrészmint usarisottam illető községi elöljáróságot, hogy az iskolába nem járó tanköteleseket az iskolába járásra szigoruan kovássa. —

Megjegyzem, miremint az iskolákba nem járó tanköteleseket egyrésze kint a puszákra lakik. —

A gör. kath. f. iskola épület egészen új, elegendő tágas, világos tanteremmel, mely kellőleg fel van szerelve; — a tanítás eredménye ezen országban meglehetősen; — a leány iskola épülete javítást igényel, melynek értéklése iránt intézkedtem; — a tanterem a tankötelesek számára képest nem elég tágas; — felvételére meglehetősen; — a tanítás eredménye csekély, mivel a leány ország tanítója aggodoránál fogva már kevés eredményt képes kifejezni, — miert is illető tanító — saját kérelme folytán — munkaképtelenségének és nyugdíjjogosultságának megállapítása iránt, a Magyar Vallás és Köznevelési Miniszter ur által a vegyes bíróság a kir. tanfelügyelő elnöksége alatt ki is rendeltesett. — mely alkalommal Savallér János hely. hitv. tanító munkaképtelensége s nyugdíjjogosultsága is meg fog állapittasni. —

Ez alkalommal jelentem, hogy Sima puszán egy rendez nyitvános iskolának felállítására iránt is megteszem intézkedésemet, egyrészmint jelentitem azt is, hogy ezen iskola létesítésére, a hozzá irásban beüldött nyilatkozatok szerint J. Csengery József Sima puszai birtokos felajánlott 10.000 vatykot, 500. kőve nádat s a jövőben felmerülhető költségeket részbeni viselését. — J. Klár Derró Sima puszai birtokos bérlő szintén felajánlott: az iskolai épületnek elegendő beírásigét, 10.000 vatykot, s a tanítói fizetésben 5 tóból kémes terményt s négy tétel palnát, — ha pedig a tanító nötlén len, teljes ellátást. —

Jelentem továbbá, hogy a magyar V. és K. O. Miniszter ur, f. évi 6349 és 9599 számú rendeleteivel J. Jeny Albert bírósági tagurat Kisléta, Nyírboagát, Pilis és Pivicsé községben,

J. Döme Ignác nyirbátori h. közs. és váltó ügyvédet: Nyirbátor; —
J. Kállay Leopold bírótrági taguras: Napkor, Kemecse, Kék, és
Demecser községelbe; — J. D. Kövcsér Lajos orvos urat pedig
Kemeny Mihály, Tirma Bőd községelbe és Jörsepháza puszára iskola-
látogatónak Kineverse. —

Továbbá jelentem hogy miután a kirándai íjzbíró jelenté-
se szerint a Laskodi hely. hitv. iskola épülete verételes rom állapot-
ban van s a tanítás benne a miatt nem gyakoroltsathatik, inté-
kedtem, hogy az épület helyre állításáig az iskola bérelt házban
birtorabb helyre létesíték át. —

Végül tudomására kívánom hozni a Ték. közig. birótságnak
arról, hogy az orsz. tanítói nyugdíjpenziárból évente is egy díjban
sémerttetett néhai Anufre János szakolci volt tanító örvegye; —
Gáspár János csantavéri volt tanító árvái; — Kemény Mihály
szarri volt tanító örvegye s árvái; — néhai Skody Mihály t. ev-
lári volt tanító örvegye s árvái; — rendkívüli segélyben je-
dig két öregeny sori tanító sémerttetett. —

Hivatalomban e f. év első negyedében vagy is Janiár
hó 1. től március hó 31. ig elvégensem: 485 ügyet és re-
ményesen megvizsgálám: 68 elemi, 1 felrő nép iskolát és
2. gyermekkorset = összesen 71- tanintézetet. —

Nyiregyháza 1882 évi Aprilis hó 13. kán

Utkerz Pál
Szabolcs megyei kir. tanfelügyelő.

399
K13

SZABOLCSMEGYE
ÉRKEZETT.
1882 APR 13

2 mell

Kir. Fanfegyelői jelenség
1882-évi Marcius hóvól.

F. J.

587
apr.
est 20/4

399 kb
1882

Hivatali tanfelügyelő Martius Károlj jelentése.

Határozat:

Mint hogy a betérjesztett jelentésből látni nem tűnik az, hogy a pusztai iskola-
köteles gyermekek, a községi iskola-köteles gyermekektől külön vett-
tak volna össze, emellett pedig a járási sebész és Nyiregyháza város-
polgármestere odautasították, hogy a községi tanuló köteles gyerme-
kekről szóló kimutatást a pusztaiéktól elkülönítve, külön tárgya-
sítsák be, a k. tanfelügyelőhöz, s az irinyban a községek előjárót szí-
gorúan utasítsák, - vegye felhívásuk, hogy a tanfelügyelő által be-
teltett megiskolákra bencsicsi felett szigorú felügyeletet gyakorolj-
nak.

Mely intézkedésről a k. tanfelügyelő, járási sebész és Nyi-
regyháza város polgármestere, jelen határozaton oly hozzájárulással
entesítették, hogy úgy a mindennapi, mint az ismétli tanuló kötele-
sége az iskolába beendő felvételre iránt, az előjárók által tett
intézkedéseket, éber figyelemmel kísérjék, s erre az előjárókat szí-
gorúan kötelezzék.

Helt Szabolcs megye közigazgatási bizottságának Nyiregy-
háza 1882 April 13^{án} tartott ülésében.

Főispán helyett:

Zoltán János
alispán.